

protestáns fejedelmek voltak, akik azonban hiába kísérleteztek protestáns főiskola alapításával, abból semmi sem lett, mert az idő, miként az előző századokban belső zavarokkal és háborúsággal telt el, úgy, hogy a felállított iskolák egy-egy fejedelem uralkodási idejével megszűntek, belőlük csak az 1662-ben Nagyenyedre telepített Bethlen-kollégium maradt meg.

A reformáció áramlatának megállítására alapította 1635-ben Pázmány Péter hercegprímás és bíboros a nagyszombati főiskolát, a német jezsuita főiskolák mintájára berendezett teológiai és bölcsészeti fakultással, melyet jelentős alapítványokkal ellátva jezsuiták vezetésére bízott. A jezsuiták Erdélybe 1698-ban újra viszálykodtak és újból megnyitották főiskolájukat, ahol bölcsészetet, teológiát, mészert, etikát és dogmatikát tanítottak, a főiskola — egyetem — baccalaureatus s a magasabb doktori címet is adta, 1773-ban szűnt meg, amikor a jezsuita rendet eltörölték. Ebben az iskolában tanított csilagászatot az akkor is, ma is világhíres Helli Miksa. A hatalmas kétemeletes palotát, melyet a jezsuiták emeltek, akkor bontották le, amikor helyén

a Ferenc József-tudományegyetem központi épületét építették fel.

A jezsuiták vezetése alatt levő nagyszombati főiskola alapítása után 32 évre jogtudományi karral bővült és e 3 karral működött 1769-ig, amikor, tehát alapítása után 134 évre, Mária Terézia az orvosi karral egészítette ki és az egész egyetemet 1777-ben Budára, 1784-ben pedig Pestre helyezte át. Így lett a nagyszombati főiskolából négy teljes karral Magyarország első és legnagyobb egyeteme.

Azonban az egyetem eszméje a jezsuiták kiűzésével nem szűnt meg. Kolozsváron, mert Mária Terézia fentartani kívánván a Báthory-egyetemet — mint azt Márki Sándor írja — 1774-ben 3 tanító székkel megalapította a jogi fakultást, amelyen kívül megvolt a teológiai fakultás 4 tanítószékkel, a bölcsészeti 3 tanítószékkel. Ezek közül a bölcsészeti, mint lyceum tanított tovább. A jogi kar 3 tanszékehez 1776-ban jött eg ynegyedik, I. Ferenc 1796-ban alapított még 2 tanszéket, majd újabb hármat. A jogi kar 1850-ig működött, akkor megszűnt és helyette Nagyszombaton állított fel a kormány jogakadémiát. Megszűnt a bölcsészeti kar is.

Egyetemünk szempontjából legérdekesebb és egészen másképpen alakul

az orvosi kar

sorsa, melynek felállítását 1775-ben rendelte el Mária Terézia, azonban csak egy tanárt nevezett ki, a bonctan, sebészet és szülészet tanítására, a többi tanszék tanárainak kinevezését függőben hagyta. 10 év múlva II. József nevezte ki a második tanárt az állatgyógyászat tanítására és csak I. Ferenc állított fel két további új tanítószéket a szemészet, valamint a vegytan, élettan és kórtan számára. A kar 1817-ben Institutum medico-chirurgicum elnevezéssel külön vált a főiskolától. Tanítószékeinek száma itt 15-re emelkedett és virágzott 1872-ig, amikor a Ferenc József-tudományegyetembe ment át. Tanárai részben a Ferenc József-

tudományegyetemnek lettek tanárai, de a budapesti egyetemnek is, így ez institutumban tanítottak Lenhossék József az anatómus, Jendrassik Jenő a fiziológus, Gener-sich Antal a kórboncoló, Margó Tivadar a zoologus, Balogh Kálmán a fiziológus és Fodor József az államorvostan tanára, akik valamennyien a budapesti egyetemen fejezték be működésüket.

Ez az a fonal, amely, ha vékony szálon is,

de összeköti a kolozsvári orvos sebészeti intézetet a kolozsvári egyetemen át a budapesti egyetemen és kapcsolatot létesít a kettő között.

Amint látható, a szegedi egyetem orvosi fakultása igen nagy múltú intézmény, mely csak 6 évvel fiatalabb a budapesti egyetem orvosi fakultásánál és ez az egyik lényeges különbség, ami a szegedi egyetemet a többi vidéki egyetemtől megkülönbözteti.

Csak GFB harisnyát vegyen • 1'95-151

minden párért szavatosság Pollák Testvérekénél

JÓKAI MÓR DISZPOLGARI OKLEVELE

Két negyven év előtti levél

(A Délmagyarország munkatársától.) Ma, november 29-én negyven éve, hogy Szeged törvényhatósági bizottsága egyhangú lelkesedéssel a város diszpolgárává választotta Jókai Mór, akinek félszázados írói pályáját akkor ünnepelte az egész magyarság. A halhatatlan mesemondónak remekbe készült oklevelet küldött föl Pálffy Ferenc polgármester a szegedi diszpolgárságról gyönyörű levél kíséretében. Jókai a szegedi közgyűlés határozatát legszebb emlékei között őrizte haláláig.

Szeged közgyűlésének 1893. november 29-én tartott üléséről küldötték fel Jókainak

a diszes oklevelet,

amelynek szövege a következő volt:

JÓKAI MÓR

diszpolgári oklevele Szeged szab. kir. város közönségétől.

Mi, Szeged szab. kir. város közönsége jelen oklevél által adjuk mindazok tudtára, akiket illet, hogy folyó 1893-ik évi november hó 29. napján az 1886-ik évi XXI. t. cz. 47. §-a alapján folyó és rendkívüli ügyeinknek a törvényes formák szerint való tárgyalásuk és elintézésük céljából rendes közgyűlésre összegyűlekezvén, ugyanakkor városunk tanácsa azon előterjesztéssel járul vala elének, miszerint azon soha el nem évülő érdemek elismerésül, melyeket hazánkfiá, Jókai Mór egy félszázad alatt kifejtett írói munkássága által a magyar irodalom körül a hazának dicsőségére és hasznára szerzett; öt városunk diszpolgárává megválasztani ne késsünk.

Megfontolás alá véve azon körülményeket, melyeket városunk tanácsa előterjesztésének megokolására előadott, de köz tudomásu voltuknál fogva is ismervén azon érdemeket, melyeket hazánkfiá Jókai Mór a magyar irodalom körül szerzett s különösen méltatva azt, hogy félszázados írói munkássága alatt két generációban tenyészette az igaz műveltséget s éleszté a honszeretet érzeményeit; mindezeknél fogva városunk tanácsának előterjesztését elfogadva, Jókai Mór hazánk fiát egyhangú lelkesedéssel Szeged szab. kir. város diszpolgárává megválasztottuk s öt mindazon jogokban, tiszteletekben és kiváltságokban részesíteni határoztuk, melyek ezen tiszteletbeli statussal törvény és jogszokás szerint összekötvék.

Mely határozatunkról Jókai Mór urat a város nagy pecsétjével ellátott ezen oklevél kiadása által értesítenni rendeltük.

Kelt Szegeden, a város köztörvényhatósági bizottságának 1893. évi november hó 20-án tartott rendszerinti közgyűléséből.

Divat férfikalapok nagyon olcsón POLLÁK Testvérekénél

FASOR SZANATORIUM

Budapest VII. Ker. Vilma királynő ut 9. Telefon 31-5-26.

Sebészet, belgyógyászat, szülészet, nőgyógyászat, idegosztály. Olcsóbb mint bármely klinika vagy kórház különszobája.

Napi ellátási díj 10 pengőtől.

Kórházi pauszalárak idegbetegek esetében továbbá szüléseknél.

MINDENKINEK KORDA-RUHA

Legjobb. — Legdivatosabb. — Legolesőbb.

Mérték után

elsőrangú szabás és kiállítás.

Iskola

öltönyök, felöltők, télikabátok nagy választékban.

FÖLDES IZSÓ

Klauzál tér